

képes
Földrajzi atlasz

5-10. osztályosok számára

MZAIK

KÁRPÁT-MEDENCE

8

MAGYARORSZÁG

10

EURÓPA

28

ÁZSIA

46

AFRIKA

58

ÉSZAK- ÉS DÉL-AMERIKA

64

AUSZTRÁLIA

76

A FÖLD DORMBORZATA

78

A SARKVIDÉKEK

80

A VILÁG ORSZÁGAI

86

TIPIKUS TÁJAK

94

Tartalomjegyzék	1	Az Appennini- és a Balkán-félsziget	40	Észak- és Dél-Amerika országai	72
Csillagászat	2	Közép-Európa	42	Az Amerikai Egyesült Államok	74
Kontinensvándorlás. A Föld és a légkör szerkezete	4	Kelet-Európa	44	Az Amerikai Egyesült Államok államai és ipara	75
Az élet fejlődése	5	Európa környezeti állapota és energetikai rendszere	45	▶ Ausztrália és Óceánia	76
Tájékozódás	6	▶ Ázsia domborzata, vizei és ásványkincsei	46	Ausztrália és Óceánia tematikus térképei	77
Térképészeti alapfogalmak	7	Ázsia éghajlata és természetes növényzete	48	▶ A Föld domborzata és vizei	78
▶ A Kárpát-medence domborzata és vizei	8	Ázsia talajtipusai és mezőgazdasága	49	▶ A sarkvidékek	80
▶ Magyarország domborzata, vizei és ásványkincsei	10	Ázsia országai	50	Földrendések, vulkánosság, lemezmozgások	80
Magyarország közigazgatása, közlekedése és ipara	12	Észak-Ázsia	52	A földrészek és az óceánok szerkezete	81
A Nyugat-, a Közép-, és a Dél-Dunántúl közigazgatása, közlekedése és ipara	14	Dél-Ázsia	54	A földrészek évi középhőmérséklete és a tengeráramlások	82
Észak-, Közép-Magyarország és az Észak-Alföld közigazgatása, közlekedése és ipara	16	Délnyugat-Ázsia	56	Mezőgazdasági termelési típusok a Földön	82
A Dél-Alföld közigazgatása, közlekedése és ipara	18	Japán	57	A földrészek januári és júliusi csapadékmennyisége és állandó szélrendszerei	83
Magyarország nagyobb tavai	19	▶ Afrika domborzata, vizei és ásványkincsei	58	A földrészek éghajlata és a földrajzi övezetesség	84
Településtípusok szerkezet és funkció szerint	20	Afrika középhőmérséklete és csapadékmennyisége	59	A földrészek természetes növényzete	85
Budapest	21	Afrika éghajlata és természetes növényzete	60	▶ A világ országai	86
Magyarország időjárása és éghajlata	22	Afrika talajtipusai és mezőgazdasága	61	Emberfajták a Földön	88
Magyarország mezőgazdasága	24	Afrika országai és ipara	62	Vallások a Földön	89
Magyarország környezeti állapota	26	Afrika népsűrűsége és népszaporulata	63	A földrészek népsűrűsége	90
Magyarország természetvédelme és idegenforgalma	27	▶ Észak- és Közép-Amerika domborzata és ásványkincsei	64	A világ országainak természetes szaporulata	90
▶ Európa domborzata, vizei és ásványkincsei	28	Észak- és Közép-Amerika középhőmérséklete és csapadékmennyisége	65	A születéskor várható élettartam a világ országaiban	91
Európa éghajlata és természetes növényzete	30	Észak- és Közép-Amerika éghajlata és természetes növényzete	66	Nyelvek a Földön	91
Európa talajtipusai és mezőgazdasága	31	Észak- és Közép-Amerika talajtipusai és mezőgazdasága	67	A Föld környezeti állapota	92
Európa országai	32	Dél-Amerika domborzata és ásványkincsei	68	Ökológiai lábnyom	93
Az Európai Unió gazdasága és népessége	34	Dél-Amerika középhőmérséklete és csapadékmennyisége	69	Időzónák a Földön	93
Észak-Európa	36	Dél-Amerika éghajlata és természetes növényzete	70	▶ Tipikus tájak – természetföldrajz	94
Az Egyesült Királyság és Írország	37	Dél-Amerika talajtipusai és mezőgazdasága	71	Tipikus tájak – mezőgazdaság	96
Franciaország és a Benelux államok	38			Tipikus tájak – ipar	98
A Pireneusi (Ibériai)-félsziget	39			Névmutató	100

AZ ATLASZT ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

Mészárosné Balogh Ágnes
szakértő

SAKÉRTŐ:

Makádi Mariann
főiskolai docens

LEKTORÁLTÁK:

Dr. Karancsi Zoltán
tanszékvezető egyetemi docens

Dr. Pál Ágnes
egyetemi magántanár

NYELVI LEKTOR:

Szőts Éva

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Nagyimihály Máttyás

TIPOGRÁFIA:

Reményfy Tamás

BORÍTÓTERV:

Szőke András

MŰSZAKI SZERKESZTŐK:

Horváth Péter
Ludman Imre
Nagy Zoltán
Szentirmai Péter
Szőke András
Végh Gyula

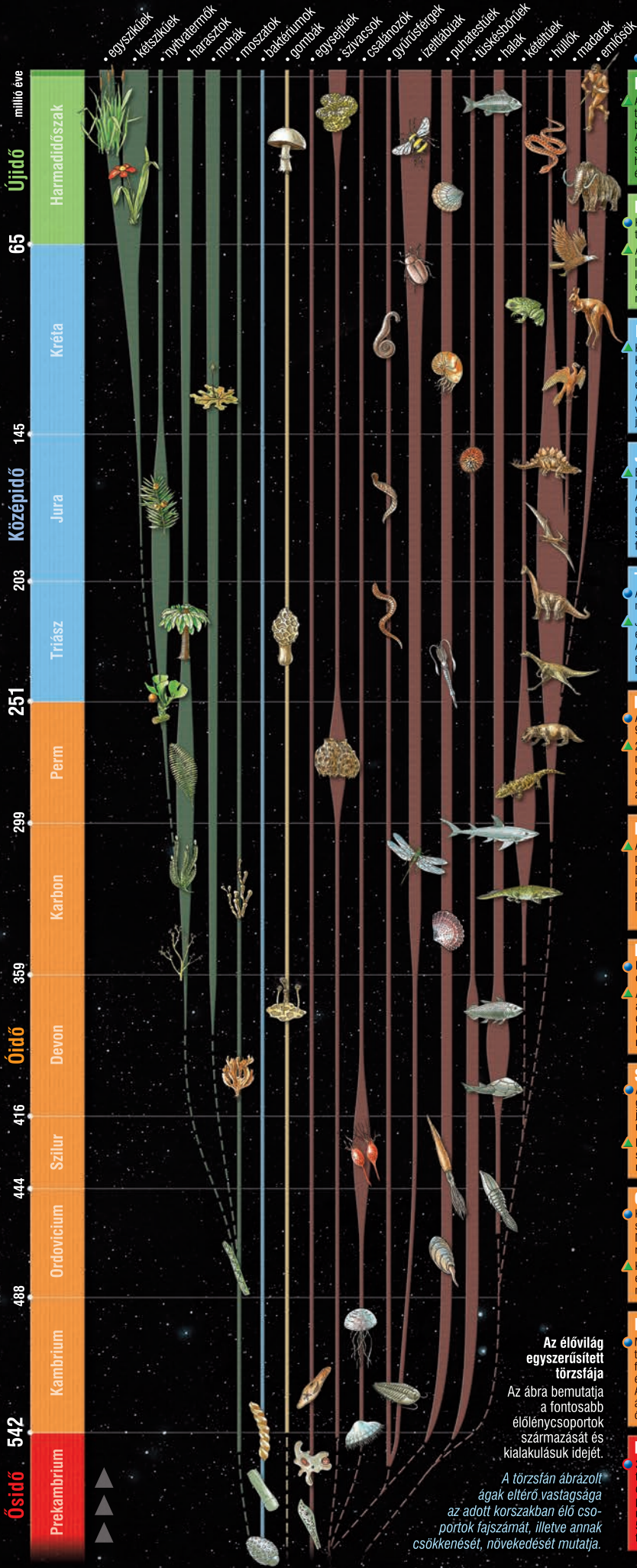
ILLUSZTRÁCIÓK:

Gönczi Anikó
(85. oldal)
Márffy János
(Borító, 2–5. oldalak)
Molnár Mónika
(6–7.; 78–81.; 105. oldalak)

Ázsia térképeit szakmailag ellenőrizte: Dr. Horváth Gergely főiskolai tanár. Kirendelt szakértők: Dr. Kürti György, Dr. Szenyeri Zoltán, Zarubay Attila

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a mű bővített, illetve rövidített változata kiadásának jogát is. A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű, sem annak része semmiféle formában nem sokszorosítható.

Negyedidőszak

A korszak legfontosabb változásai az emberi evolúcióban történnek. Az egymást követő jégkorszakok és felmelegedések hatására kialakul a növény- és állatvilág mai képe.

2,5 millió év

Harmadidőszak

Kialakul a maihoz hasonló tengeri élővilág. A zárvatermők uralma jellemzi, megjelennek a fűfélék. Elterjednek az emlősök, és elkülönülnek a méhlepényesek fő rendjei.

62,5 millió év

Kréta

Kihalnak a dinoszauruszok. Kialakulnak az erszényes és a méhlepényes emlősök. A korszak első felét a nyitvatermők uralják, de megjelennek a zárvatermők is.

79 millió év

Jura

Ez a dinoszauruszok kora. Megjelennek a madarak. A nyitvatermők hatalmas erdősegei uralják a tájat. Legjellemzőbbek a cikászok, fenyők, páfrányfenyők, mocsárciprusok.

58 millió év

Triász

A korszakot a mészköves moszatok uralják. Jellemzőek a szágópálmák és a páfrányfenyők. A dinoszauruszok minden élőhelyet benépesítenek. Megjelennek az emlősök.

48 millió év

Perm

A tengeri gerinctelen fajok 90%-a kihál. 20-30 m-es ősfák fejlődnek ki. A korszakot a hüllők uralják. Megjelennek az első nyitvatermők és az emlősszerű hüllők is.

48 millió év

Karbon

A korszakot hatalmas mocsárerdők jellemzik. Dús növényvilág, hatalmas izellábúak és kételtűek népesítik be a szárazföldet. Megjelennek a hüllők.

60 millió év

Devon

Megjelennek a páncélos őshalak. A szárazföldet meghódítják a korpafűvek, a zsurlók és a páfrányok. Ugyanakkor az állatvilág is megjelenik a szárazföldön.

57 millió év

Szilur

A korszak kezdetén a tengeri fajok 60%-a kihál. Megjelennek az első korallzónórák és a csontos halak. Megjelennek az első szárazföldi növények, a mohák és az ősharasztok.

28 millió év

Ordovicium

Kialakul az állatok meszes, szilárd váza. Megjelennek az ősi előgerinchúrosok. Kifejlődnek a szárazföldi életmódhoz rövid ideig alkalmazkodó barmaszatok.

44 millió év

Kambrium

Megjelennek a moszatok, szivacsok, csalanózoók, férgék, puhatestűek, rákok és tüskésbőrűek. A korszak legjellemzőbb állatai a háromkaréjú ósrákok.

54 millió év

Prekambrium

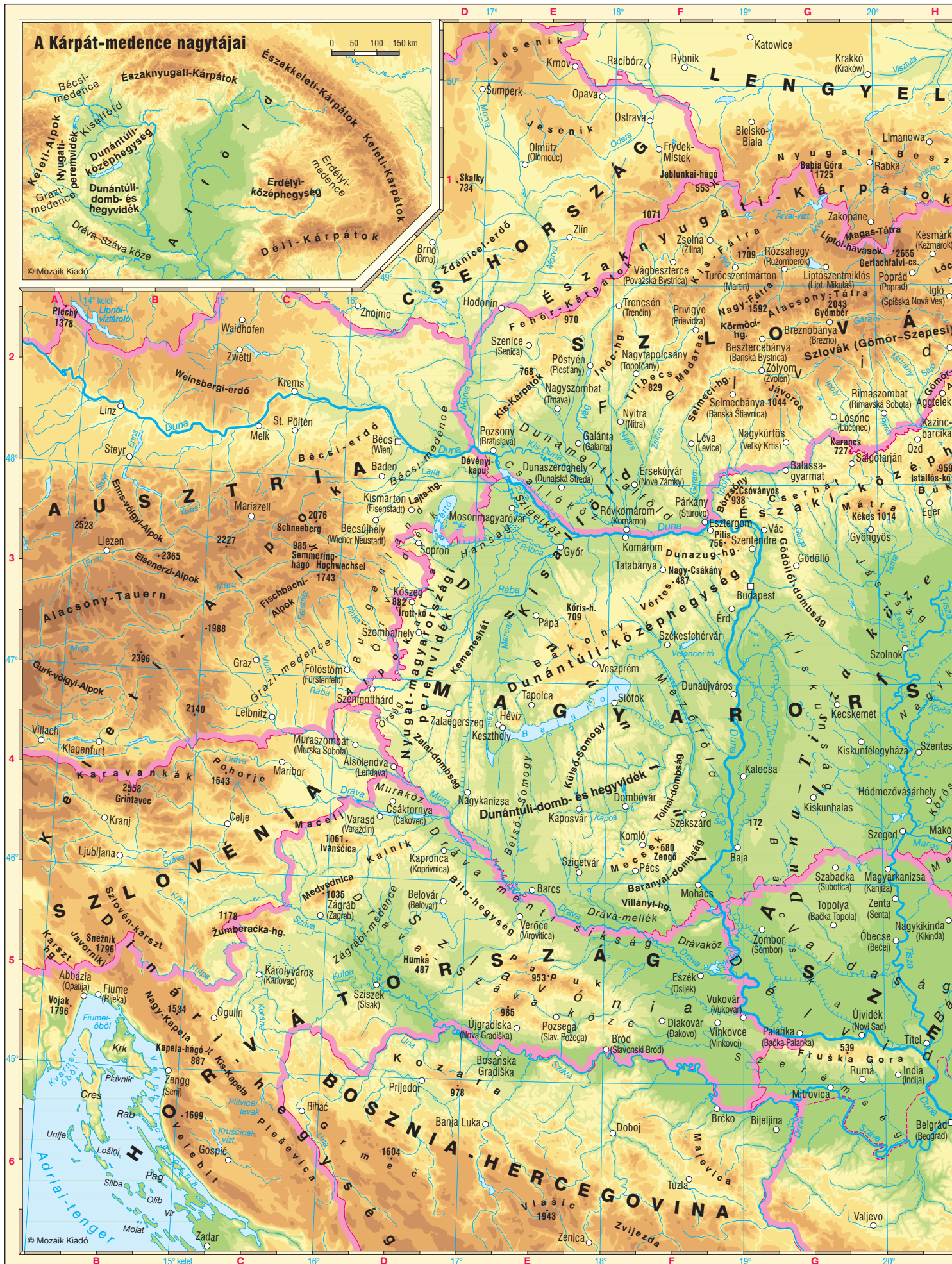
3,5 milliárd éve megjelennek az első baktériumszerű élőlények, 1,7 milliárd éve pedig az első sejtmaggal rendelkező egysejtűek. 500-600 millió éve kialakultak az első többsejtűek.

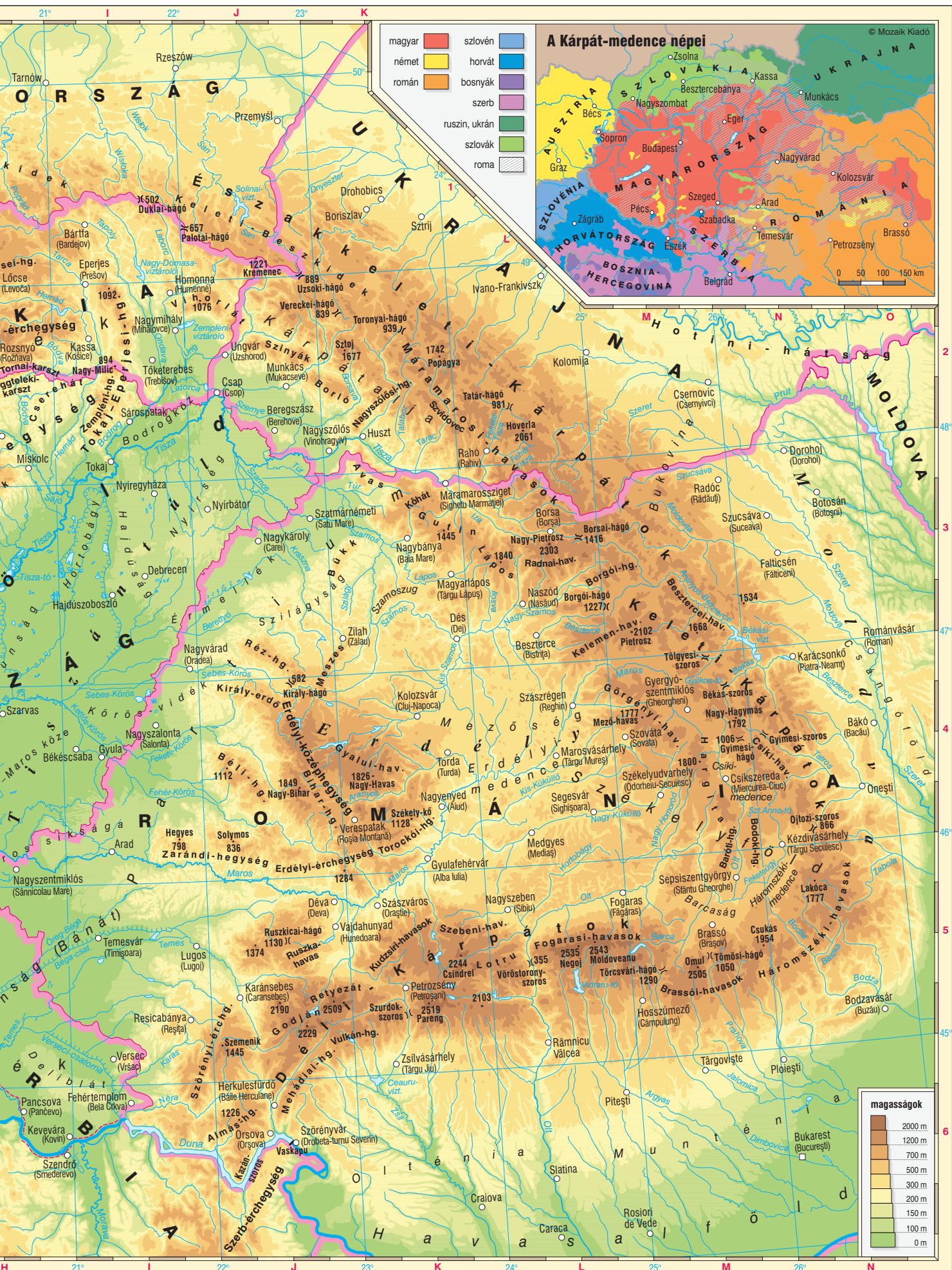

Az élővilág egyszerűsített törzsfája
Az ábra bemutatja a fontosabb élőlénycsoportok származását és kialakulásuk idejét.

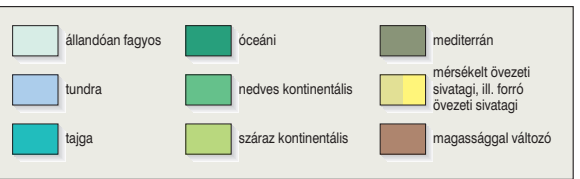
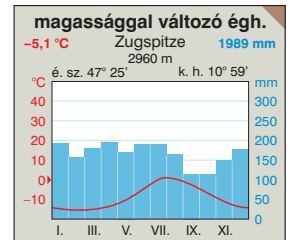
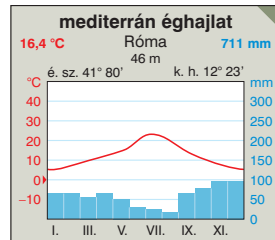
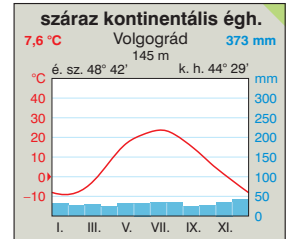
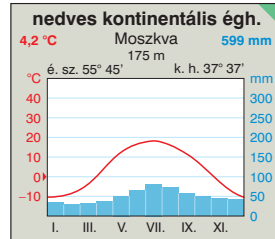
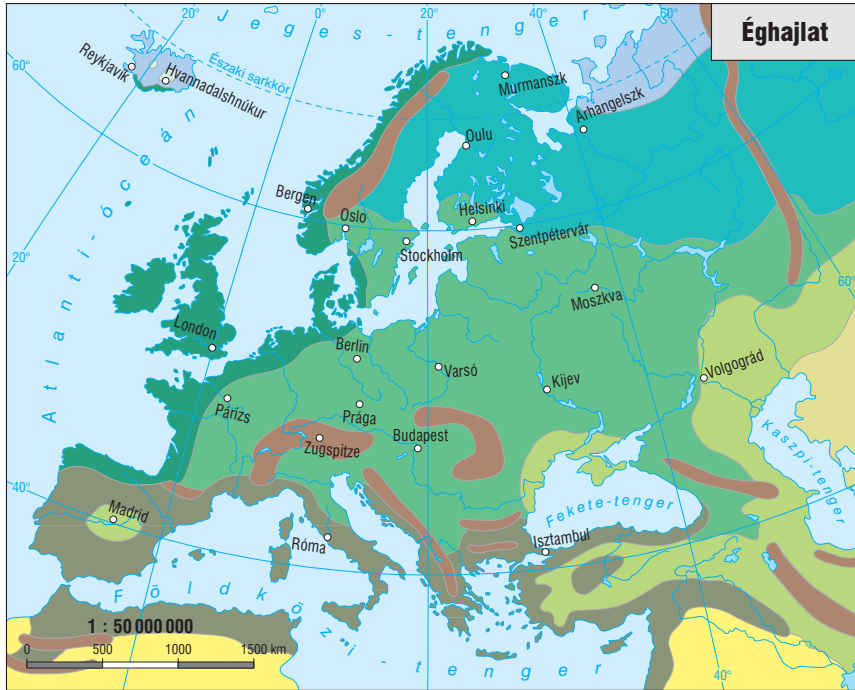
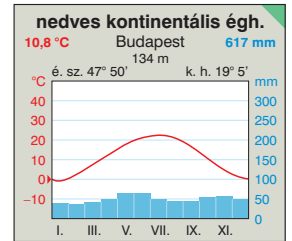
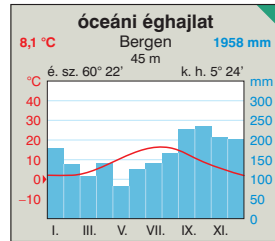
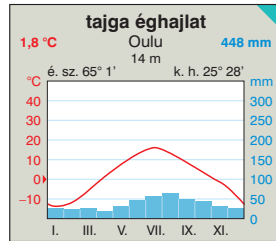
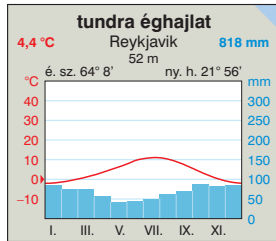
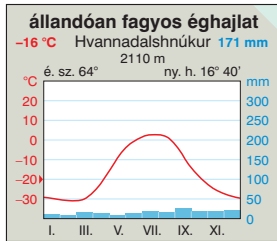
A törzsfán ábrázolt ágak eltérő vastagsága az adott korszakban élő csoportok fajsámát, illetve annak csökkenését, növekedését mutatja.

A Kárpát-medence domborzata és vizei

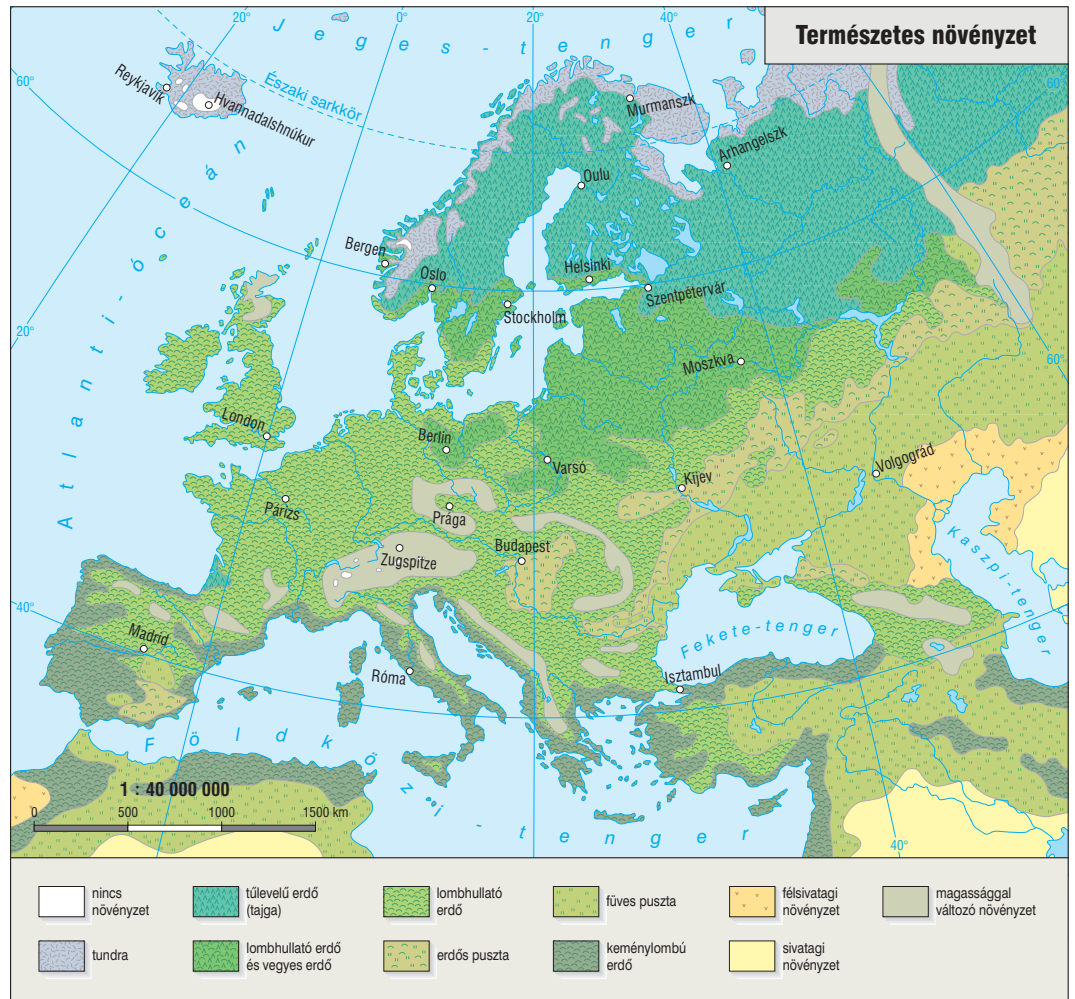
Európa éghajlata és természetes növényzete

Tülevélű erdő a Finn-tóvidéken

Magassággal változó növényzet az Alpokban

Európa talajtípusai és mezőgazdasága

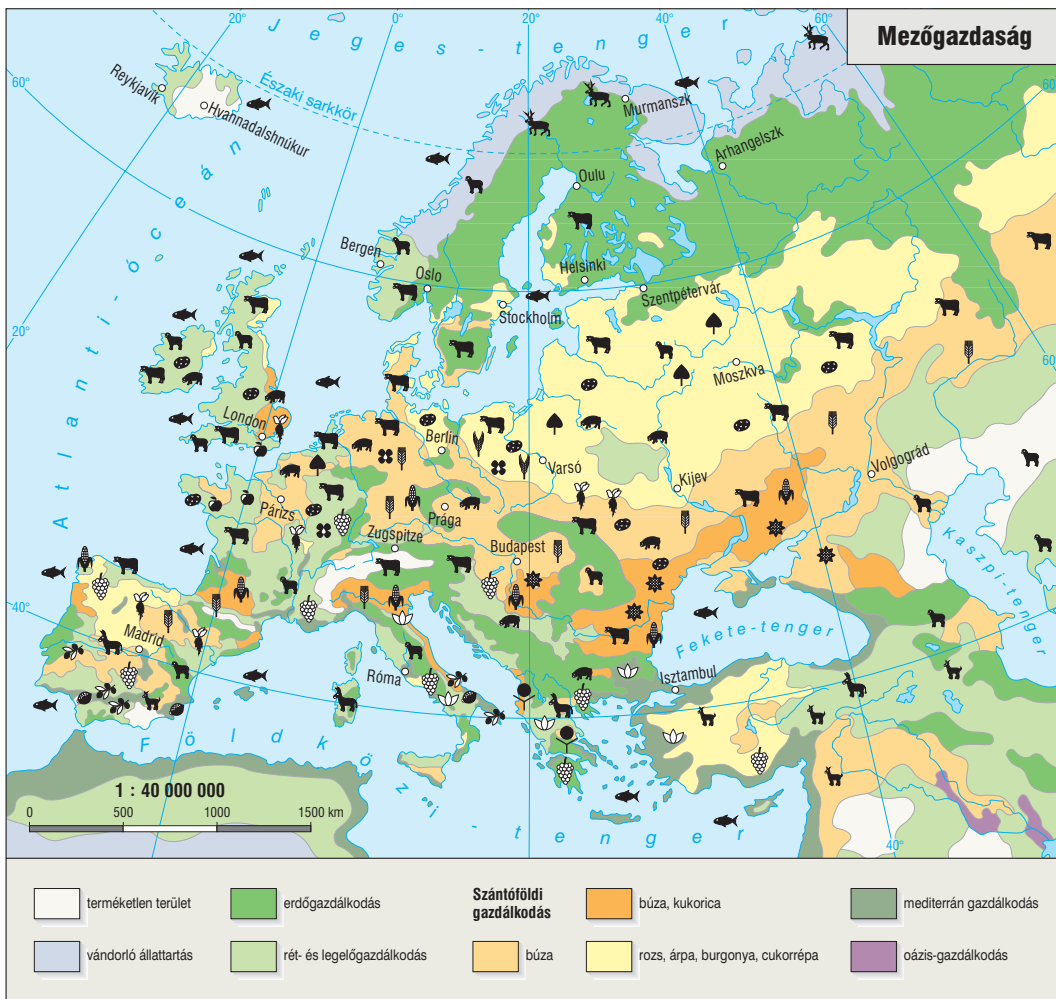
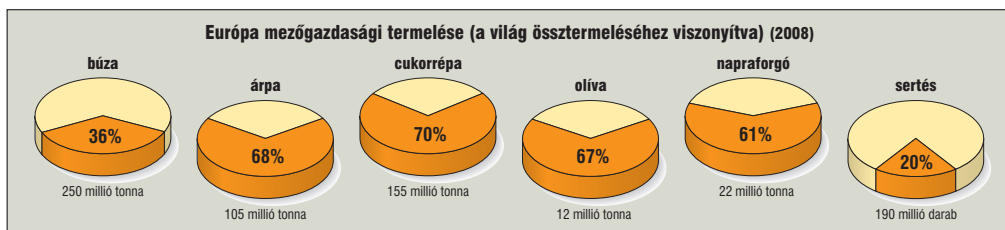
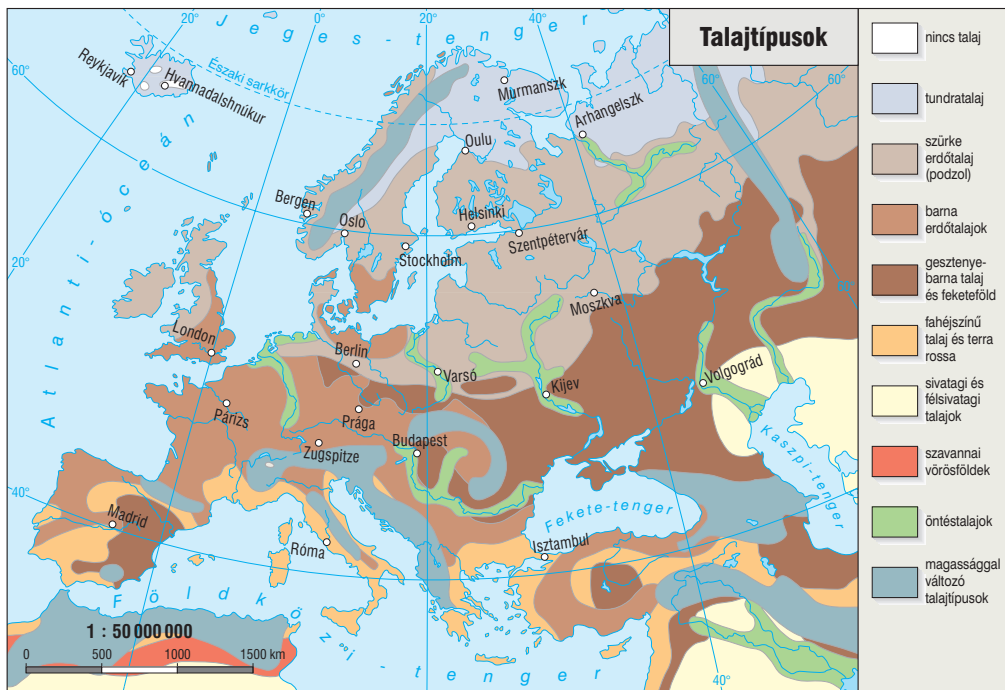
Alpesi állattartás

Szőlőültetvény

Mediterrán olajfaültetvény

Búzatábla

Cukorrépa, olivabogyó, zöldségfélék

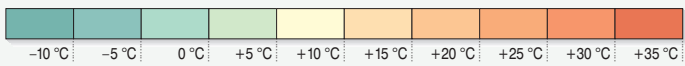

1 : 80 000 000

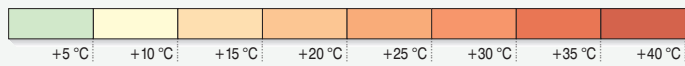
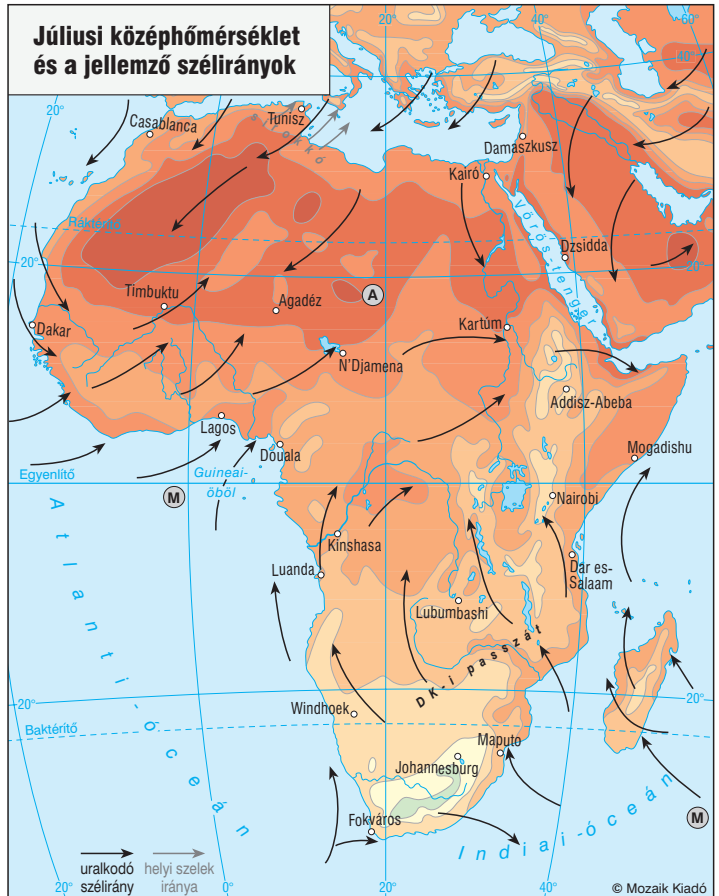
0 1000 2000 3000 km

Afrika középhőmérséklete és csapadékmennyisége

Januári középhőmérséklet és a jellemző szélirányok

Júliusi középhőmérséklet és a jellemző szélirányok

Csapadékmennyiség december 1-től február 28-ig

Csapadékmennyiség június 1-től augusztus 31-ig

